

lezen

STICHTING LEZEN

JAARVERSLAG 2011

voor] lezen

KRANT ROMAN
LUISTERBOEK
STRIP

de Bibliotheek op school

BookStart

de Jonge Jury

KRANT ROMAN
LUISTERBOEK
STRIP

door (2x)

INHOUD

VOORWOORD 4

STICHTING LEZEN 7

SAMENWERKING 9

- Samenwerkingspartners 9
- Friesland 10
- Leesbevordering internationaal 10

ACTIVITEITEN 11

- Voor- en vroegschoolse periode (0-6 jaar) 12
- Primair onderwijs (6-12 jaar) 14
- Voortgezet onderwijs (12-18 jaar) 18
- Pabo 27

KUNST VAN LEZEN 28

KENNISCENTRUM 32

- Leerstoel Leesgedrag 33
- Onderzoek 35
- Conferenties, symposia en beurzen 47
- Stichting Lezen in de pers 51

ORGANISATIE 55

- Bestuur 56
- Bureau 57

BIJLAGE 58

Belangrijkste bereikcijfers leesbevorderingsprojecten 2011

‘Je bent geen nerd als je leest.’ Deze gedachte kracht bijzetten was voor acteur Sergio Hasselbaink één van de redenen om als bekende Nederlander jongeren uit te dagen mee te doen aan *De Weddenschap*, het nieuwe leesbevorderingsproject speciaal voor vmbo-leerlingen. Eind 2011 waren ruim 3000 jongeren de weddenschap aangegaan om in zes maanden tijd drie boeken te lezen. Veel scholen weten *De Weddenschap* handig te combineren met andere leesactiviteiten als *De Jonge Jury* en lezen voor de eindlijst of het fictiedossier. *De Weddenschap* zette jongeren aan tot enthousiast lezen, vooral boeken over dingen die waar gebeurd zijn.

De Weddenschap is als nieuw leesbevorderingsproject in september 2011 gestart. Ook op andere terreinen was Stichting Lezen in 2011 volop in beweging.

In mei 2011 zijn wij verhuisd naar het Letterenhuis aan de Nieuwe Prinsengracht 89 in Amsterdam.

Dit pand delen we met het Nederlands Letterenfonds en Schrijvers School Samenleving. De letterenorganisaties streven ernaar ook gezamenlijk een rol te vervullen tussen auteur en lezer.

Bij de uitvoering van het leesbevorderingsprogramma *Kunst van Lezen* werkten Stichting Lezen en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken ook in 2011 nauw samen. De goede resultaten van *Kunst van Lezen* waren voor het kabinet aanleiding om het leesbevorderingsprogramma de komende jaren voort te zetten. Dit is niet in de laatste plaats te danken aan de helaas op 23 augustus 2011 overleden

Paul Knuijt, plaatsvervangend hoofd van de afdeling Letteren en Bibliotheken van het ministerie van ocw. Paul Knuijt was een zeer sympathieke man met goede ideeën en daadkracht op het terrein van leesbevordering en leesplezier. Hij heeft veel voor Stichting Lezen en de leesbevordering betekend en stond aan de wieg van *Kunst van Lezen*.

In 2011 was veel aandacht van bestuur en bureau gericht op de voorbereiding van de beleidsperiode 2013–2016. Het beleidsplan *Samen werken aan een sterke leescultuur* is begin 2012 naar het ministerie van ocw gestuurd.

Met trots doen wij verslag van de vele activiteiten op het gebied van leesbevordering, literatuureducatie, onderzoek en informatievoorziening die Stichting Lezen als kenniscentrum voor leesbevordering in 2011 heeft gestimuleerd en ondersteund. In 2011 is sterk ingezet op deskundigheidsbevordering, heeft *Kunst van Lezen* niet alleen voet aan de grond gekregen, maar ook uitzicht gekregen op een nieuwe vierjarige periode. Er is hard gewerkt aan onderzoek en de verspreiding van onderzoeksresultaten én aan bestaande en nieuwe projecten die het lezen en de leescultuur stimuleren.

Wij wensen u veel leesplezier.

Namens bestuur en medewerkers,

Gerlien van Dalen,
Directeur Stichting Lezen

Omslag in taal

rus Kuijer
grote boek

Stichting Lezen is de landelijke organisatie voor leesbevordering en literatuureducatie. Stichting Lezen levert een bijdrage aan het verbeteren van het leesklimaat en de leescultuur, als onderdeel van het algemene lees- en literatuurbeleid van het ministerie van ocw.

Sinds 2009 bestaat de landelijke culturele basisinfrastructuur, waarvoor de rijksoverheid verantwoordelijk is. Stichting Lezen heeft, als ondersteunende instelling letteren binnen deze basisinfrastructuur, een specifieke taak met betrekking tot leesbevordering en vervult daarnaast een aantal zogenoemde ‘besteltaken’: educatie, informatie en reflectie, documentatie en archivering, afstemming en coördinatie, (inter)nationale vertegenwoordiging en promotie van de sector.

Als initiator, aanjager en controller van leesbevorderingsprojecten stimuleert Stichting Lezen – ook in financiële zin – vernieuwende initiatieven, methodieken en instrumenten op het gebied van leesbevordering en literatuureducatie, en stemt bestaande activiteiten op elkaar af. Ook het stimuleren van onderzoek en het verspreiden van onderzoeksresultaten behoort tot het werk van Stichting Lezen.

De belangrijkste doelgroep is de jeugd van 0 tot 18 jaar. Deze doelgroep wordt voornamelijk bereikt via intermediairs als ouders/verzorgers, bibliothecarissen en docenten. Stichting Lezen baseert haar werk op de door haar ontwikkelde ‘doorgaande leeslijn 0–18’, die inhoudt dat er voor alle kinderen gedurende hun hele onderwijsloop – hoe die er ook uitziet – ononderbroken aandacht moet zijn voor lezen, via een aanbod van (educatieve) activiteiten die bijdragen aan leesplezier en literaire vorming.

FOTO: JÜRGEN KOOPMANSCHAP

SAMENWERKING

SAMENWERKINGSPARTNERS

Stichting Lezen voert haar werkzaamheden uit in samenwerking en afstemming met vele partners op landelijk, provinciaal en lokaal niveau: overheden, koepelorganisaties, onderzoeksinstellingen en opleidingen, kinderopvangorganisaties, bibliotheekorganisaties, scholen, onderwijsondersteunende organisaties, boekenvak en culturele instellingen.

ActiZ • ABC Onderwijsadviseurs • Afûk • Anne Frank Stichting • APS • Bibliotheek.nl • Bibliotheek Den Haag • Bibliotheek Utrecht • Bibliotheekservice Fryslân • Biblioservice Gelderland • Biblionet Groningen • Boek.be • Boekie Boekie • BSL • CED-groep • Cedin • CINOP • CJP • Coproductie BV • Stichting CPNB • CPS • Cubiss • Cultuurnetwerk Nederland • Cultura24 • DBNL • De Boekenberg • De Schoolschrijver • Dioraphte • de Wintertuin • DUO Market Research • Eburon • ECI • Entoen.nu • Europees platform voor leesbevordering EU READ • Expertisecentrum Nederlands • EYE Film Instituut Nederland • Fryske Akademie • GAU • GEU • IBBY Nederland • IGEL • IPO • ITTA • KBb • Kinderboekenmuseum • KLIK Onderwijsondersteuning • KVB • Leesplein • Letterkundig Museum • LUG • LWSVO • Lijn1 • Mediawijzer.net • Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap • Ministerie van OCW • MO Groep • National Booktrust • Nederlands Letterenfonds • Nederlandse Taalunie • Nieuws in de Klas • NTR • NWO Proo • OBA • Oberon • Omrop Fryslân • Ouders & co • Pabo's • Passionate Bulkboek • PO Raad • Poetry International • Poëziepaleis • Provinciale Service Organisaties • Raad voor Cultuur • ROC Midden Nederland • Sardes • School der Poëzie • Scholieren.com • Sectorinstituut Openbare Bibliotheken • SKON • SodaProducties • SSS • Stichting Autoped • Stichting De Schoolschrijver • Stichting Kinderopvangfonds • Stichting Wetenschapsoriëntatie • Stichting Leerplan Ontwikkeling • Stichting Lezen en Schrijven • Stichting Lezen Vlaanderen • Stiftung Lesen • Taalsintrum Frysk • Tresoar • Uitgeverij Zwijsen • Uitgeverij Malmberg • Uitgeverij SWP • Universiteit Groningen • Universiteit Leiden • Universiteit Tilburg • Universiteit Utrecht • Universiteit van Amsterdam • Vakcommunity Nederlands / Digischool • Van Keep/de Issuemakers • Vereniging OSVO • Viewpoint Productions • Villanella • VNG • VOB • Voorlees-Express • Vrije Universiteit • Why I Love This Book • Young Crowds BV •••

Stichting Lezen bevordert het lezen in het Nederlands en het Fries. Daarom zijn er al jaren nauwe contacten met de belangrijkste professionele organisaties in Friesland die een bijdrage leveren aan de verbetering van het leesklimaat in deze tweetalige provincie. Het Platfoarm Lêsbefoarding Fryslân (PLF) – waarin organisaties als Tresoar, PSO, Cedin, Afûk, IFB, Partoer cmo, Fryske Akademie, Bibliotheekservice Fryslân, Omrop Fryslân en Stichting Lezen vertegenwoordigd zijn – is daarbij het centrale schakelpunt.

In 2011 is uitgebreid aandacht besteed aan het project *60 minuten Frysk*. Omrop Fryslân heeft in samenwerking met de Afûk zestig dagen lang *De minút foar it Frysk* uitgezonden. Dit zijn korte filmpjes waarin op ‘prime time’ het Fries op een ongedwongen manier, in de dagelijkse omgeving, werd gepresenteerd.

Het Europees Platform Leesbevordering EU READ, waarvan Stichting Lezen deel uitmaakt, kwam in 2011 twee keer bij elkaar. Viv Bird, directeur van de National Booktrust in Groot-Brittannië, vervult sinds 2009 het voorzitterschap van EU READ. De eerste bijeenkomst vond plaats in Londen. Tijdens deze bijeenkomst werden ervaringen uitgewisseld op het gebied van beleid, projecten en resultaten van wetenschappelijk onderzoek. De najaarsbijeenkomst werd door Stichting Lezen in Amsterdam georganiseerd. Bij deze bijeenkomst stonden inhoudelijke discussies rond digitalisering en de relatie tussen leesvaardigheid en literaire competentie centraal. Daarnaast zijn de mogelijkheden verkend voor een internationale campagne in het kader van het Jaar van het Voorlezen in 2013.

ACTIVITEITEN

FOTO JÜRGEN KOOPMANSCHAP

Evenals in voorgaande jaren heeft Stichting Lezen in 2011 veel activiteiten op het gebied van leesbevordering en literatuureducatie gestimuleerd en ondersteund. Hier volgt een overzicht van de opmerkelijkste zaken rond deze activiteiten in 2011.

VOOR- EN VROEGSCHOOSE PERIODE
0-6 JAAR

Behalve aan *De Nationale Voorleesdagen* is – binnen het kader van *Kunst van Lezen* – gewerkt aan *BoekStart in de kinderopvang*, met als doel samen met de bibliotheek het voorleesklimaat in kinderopvang en peuterspeelzalen te versterken. Ook is er een traject opgezet om docenten van roc's te ondersteunen in het onderwijs over leesbevordering in de opleidingen pedagogisch medewerker en onderwijsassistent. Verder verleende Stichting Lezen inhoudelijke en financiële ondersteuning aan *Entoentoe*, een maandelijks verschijnend tijdschrift met voorleesteksten voor ouders van jonge kinderen en professionals in de kinderopvang.

In 2011 is er veel in gang gezet om de deskundigheid van bibliotheekmedewerkers en pedagogisch medewerkers te verhogen. Trainingen voorleescoördinator en interactief voorlezen dragen bij aan het verbeteren van het voorleesklimaat in de kinderopvang. Ook het project *Leesbevordering binnen de mbo-opleidingen PW en OA* richt zich op het verhogen van de kennis over kinder- en jeugdliteratuur en voorlezen. Daarnaast is de betrokkenheid van de ouders en een geschikt gezinsklimaat van belang. In BoekStart wordt dan ook veel aandacht besteed aan het voorlichten van ouders over bijvoorbeeld voorlezen. Projecten als *Focus op je kind* en *Tolk: vertel het aan je kind*, door Stichting Lezen ondersteund, dragen hieraan bij.

**PRIMAIR ONDERWIJS
6-12 JAAR**

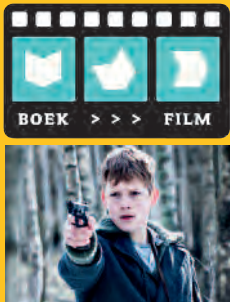
Voor de basisschoolleeftijd blijft *De Nationale Voorleeswedstrijd* – waarmee jaarlijks circa 80.000 kinderen worden bereikt – een niet weg te denken en belangrijk project. Bouwien Begeman uit Boven Pekela werd De Nationale Voorleeskampioen.

In 2011 vond in het kader van *Kunst van Lezen* de eerste voorleeswedstrijd voor pabo-studenten plaats, waaraan dertig pabo's meededen. Angela Esajas uit Almere won de Voorleeswedstrijd Pabo's. In 2011 lag het accent van de activiteiten voor het primair onderwijs vooral op het scheppen van optimale condities voor leesbevordering binnen de school: opleidingen tot leescoördinator, de verdere uitwerking van een 'digitale doorgaande leeslijn' en het stimuleren van structurele samenwerking tussen bibliotheek en basisschool.

Het aantal trainers voor de cursus Open Boek is in 2011 gestegen tot ruim negentig. In heel Nederland kunnen bibliotheekorganisaties deze opleiding tot leescoördinator nu aanbieden aan het basisonderwijs. Stichting Lezen heeft bijgedragen aan het cursusmateriaal door de publicatie *Open Boek, handboek leesbevordering* van Jos Walta mede mogelijk te maken.

Stichting De Schoolschrijver heeft een nieuwe opzet ontwikkeld voor een schrijversbezoek aan een basisschool: de auteur is gedurende langere tijd verbonden aan een school, werkt samen met de leerlingen en geeft workshops aan ouders en leerkrachten. Na een kwalitatief onderzoek in 2010 heeft Stichting Lezen in 2011 een kwantitatief onderzoek mogelijk gemaakt.

In het kader van het project *Boek en Film* worden jaarlijks voor het basisonderwijs lessuggesties ontwikkeld bij een verfilmd boek. Stichting Lezen steunt het project financieel en beoordeelt de lessuggesties.

Het plan voor de productie van zes voorleesfilms *Voorlezen Anders* van de Stichting Taalvorming is gehonoreerd. De films over voorlezen zijn bedoeld als aanleiding voor gesprekken met (laag-opgeleide) ouders over voorlezen. De films worden aangeboden samen met workshops voor ouders.

In 2011 heeft Stichting Lezen opnieuw bijgedragen aan de realisatie van *De Nationale Onderwijsprijs*. Deze prijs is bedoeld voor scholen (primair en voortgezet onderwijs) die vernieuwend werken.

**VOORTGEZET ONDERWIJS
12-18 JAAR**

FOTO SJOERD VAN DER HUUCHT

FOTO SJOERD VAN DER HUUCHT

De Jonge Jury kent een toenemend aantal deelnemers (ruim 9800 in 2011); het belang van deze prijs bleek in 2011 onverminderd groot. Ook *De Inktaap*, de literaire prijs van jongeren voor één van de winnaars van de drie landelijke literatuurprijzen, spreekt steeds meer jongeren en hun docenten aan. In 2011 vond de *Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs*, waartoe Stichting Lezen samen met het Nederlands Letterenfonds het initiatief heeft genomen, voor de tweede keer een aandachtig publiek van lezers en pers. Verder is er in 2011 veel aandacht besteed aan de uitbreiding naar meerdere provincies van de succesvolle voorleeswedstrijd voor brugklassers *Read2Me!* en aan de mogelijkheden voor interactief voorlezen in het vmbo.

In september ging het nieuwe, speciaal voor vmbo-leerlingen bedoelde leesbevorderingsproject *De Weddenschap* van start: drie bekende Nederlanders dagen leerlingen uit om in zes maanden tijd drie boeken te lezen; ruim 3000 leerlingen deden mee.

Stichting Lezen heeft in 2011 contact gezocht met het overleg van docentenopleiders. Momenteel wordt onderzocht hoe groot de aandacht is voor leesbevordering op de eerste- en tweedegraads docentenopleidingen. De inhoudelijke samenwerking met Passionate Bulkboek voor de *Dag van het Literatuuronderwijs* kreeg in 2011 een vervolg, en Stichting Lezen zal ook bij de organisatie van de editie 2012 betrokken zijn.

Cheque

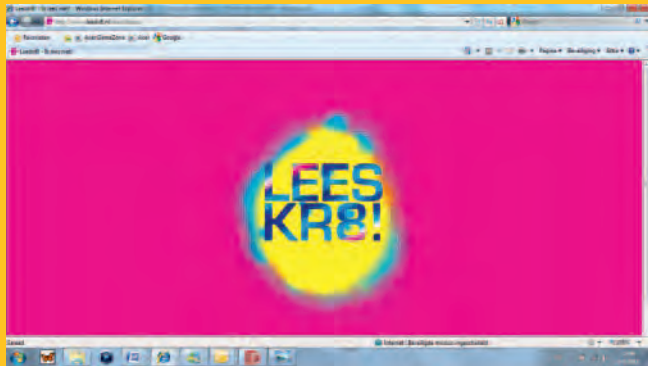
€ 300,-

Lijepa

Hart met jou!

WINDVAAR JOLL
Van een de Bree Levenswijze

In 2011 werd voor het eerst de *Prijs voor de beste leesomgeving* uitgereikt. Na het wegvallen van de *Moods & Books-lounge* in 2009 zocht Stichting Lezen naar een manier om binnen het project *De Jonge Jury* aandacht te vragen voor een goede leesomgeving. Deze kleine prijs daagt scholen uit om te vertellen waarom juist hun leesomgeving (meestal een leeshoek in de mediatheek) de beste is. De prijs biedt ook de mogelijkheid om aandacht te schenken aan de belangrijke positie van de mediathecaris binnen de leesbevordering. Stichting Lezen overweegt de *Prijs voor de beste leesomgeving* te laten uitgroeien tot een groter project, dat zich richt op een bredere doelgroep.

Leeskr8! is een website voor leerlingen in de onderbouw van het vmbo en praktijkonderwijs en hun docenten, die zich met name richt op het vergroten van het leesplezier. Het bezoekersaantal van de website bleef afgelopen jaren aan de lage kant. Met steun van Stichting Lezen is deze in 2011 vernieuwd en is er stevig ingezet op promotie en voorlichting.

De *Lessuggesties bij de Boekenweek* en de *Lessuggesties bij Nederland Leest* werden in 2011 voor het eerst volledig digitaal aangeboden. Dit levert naast een aanzienlijke kostenbesparing ook de mogelijkheid op om de lessen te verrijken met multimediaal materiaal.

In samenwerking met de Openbare Bibliotheek Amsterdam werd het concept van *OBA-live!* toegevoegd aan de scholierenactiviteiten rond de Boekenweek en *Nederland Leest*. Een auteursbezoek aan de OBA wordt live uitgezonden via internet. In de studio zijn behalve de auteur en de interviewer leerlingen uit het hele land aanwezig, die zich samen met hun klas hebben voorbereid door het boek te lezen en (verwerkende) opdrachten uit te voeren. De overige leerlingen van de klas volgen de uitzending live in de plaatselijke bibliotheek. Zij kunnen een bijdrage leveren aan de uitzending door erover te twitteren. Zo ontstond tijdens de Boekenweek 2011 het eerste landelijke interactieve schrijversbezoek ooit. Tijdens *Nederland Leest* werd de succesformule herhaald.

Op de website van *Why I Love This Book* vertellen bekende en onbekende mensen gepassioneerd over hun favoriete boek. In 2011 werd de website meer toegespitst op Nederlandse en Vlaamse middelbare scholieren. *Why I Love This Book* bezoekt diverse scholen in Nederland en Vlaanderen. Het bezoek wordt voorbereid met leerlingen en docenten die reeds actief zijn voor Scholieren.com.

In 2011 bood *Leesmij!* een waardevolle versterking aan het project *Kunst van Lezen*. Bij drie canopensters werden boekpagina's gemaakt, en bestaande boekpagina's van *Leesmij!* werden ingezet als illustratie bij andere vensters. De samenwerking met *Kunst van Lezen* toont niet alleen aan dat *Leesmij!* zelfstandig van grote waarde is (met zo'n 18.000 unieke bezoekers per jaar), maar ook dat de grote hoeveelheid filmpjes van de website een waardevolle aanvulling is voor andere projecten.

FOTO: KEES-JAN BAKKER

PABO

Met de aanstelling van een projectleider voor de pabo bij Stichting Lezen zijn er in 2011 diverse activiteiten opgestart. In april kwam de adviesgroep-pabo voor het eerst bij elkaar. In dit platform zijn een tiental pabo-docenten van verschillende pabo's in Nederland vertegenwoordigd. Met deze groep deskundigen voert Stichting Lezen overleg over het vak jeugdliteratuur op de pabo. Pabo-docenten en hun studenten vormen een belangrijke groep intermediairs voor (leerlingen in) het basisonderwijs.

Analoog aan *De Nationale Voorleeswedstrijd* is er in het schooljaar 2010–2011 de *Voorleeswedstrijd Pabo's*, voor een selectie van pabo's georganiseerd. De wedstrijd is onderdeel van het project *Kunst van Lezen* en komt tot stand in samenspraak met entoen.nu en het sio.v. De *Voorleeswedstrijd Pabo's* wordt in 2011–2012 gecontinueerd.

Op 11 november organiseerde Stichting Lezen in het Kinderboekenmuseum een Kinderboekendag voor pabo-docenten.

KUNST VAN LEZEN

Stichting Lezen geeft samen met het SIOB vorm aan het leesbevorderingsprogramma *Kunst van Lezen*. In de uitvoering is er een belangrijke rol voor de Provinciale Service Organisaties (PSO's) en bibliotheken. Uitgangspunt bij *Kunst van Lezen* is dat leesbevordering het meest effectief is bij een doorlopend aanbod van ondersteunende en bij het taalonderwijs aansluitende activiteiten binnen een 'doorgaande leeslijn'.

De goede resultaten van *Kunst van Lezen* in de afgelopen jaren waren voor het kabinet aanleiding om het programma voort te zetten: de subsidie van het ministerie van ocv is voor vier jaar – 2012–2015 – gecontinueerd.

Kunst van Lezen kende in 2011 de volgende programmaliijnen.

- **BoekStart**

Inmiddels heeft *BoekStart* een landelijke dekking. In 2011 bereikte *BoekStart* al 80% van de basisbibliotheken in Nederland. Er wordt ook gewerkt aan *BoekStart* in de kinderopvang.

- **De Bibliotheek op school**

In 2011 waren via *Kunst van Lezen* op 173 scholen bibliotheken aanwezig om de leerlingen met een actuele, aantrekkelijk gepresenteerde collectie uit te dagen om met plezier te lezen en taalachterstanden te verkleinen. Er is veel aandacht besteed aan de scholing van bibliothecarissen en leescoördinatoren. Om de resultaten van de *Bibliotheek op school* beter in beeld te krijgen is in 2011 een monitorinstrument ontwikkeld.

- **Kennismaking cultuurhistorische canon**

De cultuurhistorische canon wordt ontsloten via de website entoen.nu met inmiddels meer dan 400 jeugdboekentitels die de vensters verdiepen. In 2011 is ook het initiatief *Voorleeswedstrijd Pabo's* ondersteund.

- **Landelijk dekkende voorziening van leesbevorderingsnetwerken**

Leesbevorderingsnetwerken stellen bibliotheken in staat om een toonaangevende rol te spelen in het gemeentelijk beleid rond leesbevordering. In 2011 is een brochure verschenen over het opzetten van netwerken in een lokale en bovenlokale omgeving.

KENNISCENTRUM

Stichting Lezen bevordert de samenhang in het onderzoek naar leesbevordering en literatuur-educatie. Dat gebeurt door afstemming en prioritering van onderzoeksvragen, door het bevorderen van samenwerking met en tussen onderzoeksinstituten, door het stimuleren van promotieonderzoek en door het ondersteunen van kleinschalig onderzoek. Daarnaast maakt Stichting Lezen resultaten van onderzoek bekend bij relevante doelgroepen, via publicaties, conferenties, symposia en beurzen. Ook is er oog voor meer toegepaste vormen van onderzoek, bijvoorbeeld in het kader van marketing en communicatie.

FOTO JÜRGEN KOOPMANSCHAP

In opdracht van Stichting Lezen bekleedt prof. dr. Dick H. Schram sinds 1998 de bijzondere leerstoel Leesgedrag aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. In 2010 is zijn hoogleraarschap met vier jaar verlengd. De leeropdracht omvat: het leesgedrag van jonge (adolescente) allochtone en autochtone lezers, de relatie tussen complexiteit en lezen en de relatie tussen nieuwe media en lezen. In het kader van de leeropdracht begeleidde hij in 2011 een aantal dissertaties op het gebied van lezen en literatuuronderwijs. Het betreft de volgende thema's: ontwikkeling van literaire competentie op de basisschool; interculturele literatuureducatie; omgang met lezen op basisscholen.

Ook op andere manieren geeft Dick Schram bekendheid aan het werk van Stichting Lezen. In 2011 verscheen onder zijn redactie, naar aanleiding van het gelijknamige wetenschappelijke congres van Stichting Lezen, de publicatie *Waarom zou je (nù) lezen?*

FOTO JØRGEN KOOPMANSCHAP

FOTO JØRGEN KOOPMANSCHAP

In 2011 vond regelmatig overleg plaats tussen Stichting Lezen en onderzoekers verbonden aan (Nederlandse) universiteiten. Er zijn mogelijkheden verkend om samen te werken in verschillende onderzoeksprojecten. Stichting Lezen was hierin ook de brug voor onderzoekers onderling. Naast het initiëren van onderzoek ziet Stichting Lezen het als haar taak om conclusies en resultaten uit wetenschappelijk onderzoek die relevant zijn voor het verbeteren van de leescultuur te publiceren.

Er werd in 2011 onder meer onderzoek gedaan naar voorlezen in gezinnen in Nederland, naar het leesproces bij vmbo-leerlingen en naar de resultaten van het project *De Schoolschrijver* (waarin een jeugdboekenauteur voor langere tijd aan een basisschool verbonden is). Met steun van het ministerie van ocv continueerde de Universiteit Leiden in 2011 het langjarige onderzoek naar de effecten van het leesbevorderingsprogramma *BoekStart*.

Leesvaardigheid

www.leesmonitor.nl/rapport/10004/leesvaardigheid

LEESMONITOR LEESVAARDIGHEID

HOOFD | BAKERSBOEVEN | LEESTIJD | LEESMETHODES | LEESVAARDIGHEID | LITERAIRE COMPETENTIE | DIGITALEESING

LEESPRESTATIE KINDEREN

LEESPRESTATIE
VOLWASSENEN

LANDSLETTERSCHEID

WIJ EEN WAARDIGE
LEZERE

INVLAND LEESNUTTIGHEID

INVLAND VRIJ LEZEN

INVLAND LEESOPVEEDING

INVLAND VERBODEN

MAATSCHAPPELIJKE
WELAND

Leesprestatie kinderen

De leesprestaties van Nederlandse scholieren zijn stabiel. Wel liggen de prestaties onder de beoogde ambities.

Internationaal onderzoek

Nederlandse 15-jarigen zijn niet slechter begrijpend gaan lezen, maar ze verliezen wel terrein ten opzichte van leeftijdsgenootjes in andere landen. De resultaten van het internationale leesvaardigheidsonderzoek PISA zijn stabiel: 512 punten in 2003, 507 in 2006 en 508 in 2009. Hiermee scoort Nederland ruim boven het internationale gemiddelde van 494 punten onder de 65 deelnemende landen. In 2009, een verschil dat door de jaren heen eveneens vrijwel gelijk is gebleven. Nederland is nog altijd het tweede EU-land op de ranglijst, maar raakt verder achterop bij de Aziatische en de Oceanische landen, die erin slagen hun prestaties te verbeteren (Bron: ILSRP, Novotny & Gellies, 2010).

Top 10 PISA 2009, op wereldschaal
in gemiddelde scores

Land	Gemiddelde score
1. Singapore	575
2. Zuid-Korea	565
3. Hongkong	560
4. Taiwan	555
5. Japan	550
6. Nieuw-Zeeland	545
7. Australië	540
8. Canada	535
9. Verenigde Staten	530
10. Nederland	508

Zoeken...

Leesmonitor

Tijdens de Bibliotheek2Daagse in december 2011 heeft Stichting Lezen de Leesmonitor gelanceerd. Leesmonitor.nu is een uitgebreide kennisbank waarop geïnteresseerden actuele en relevante onderzoeksgegevens kunnen vinden over leescultuur, leesbevordering en literatuureducatie in Nederland. Stichting Lezen is in 2011, naast het SIOB en CPNB, als partner toegetreden tot de Stichting Marktonderzoek Boekenvak (SMB), die sinds 2007 landelijk marktonderzoek uitvoert voor het boekenvak. In 2011 zijn in dat verband namens Stichting Lezen twee onderzoeken uitgevoerd waarin voorlezen en leesmotivatie centraal stonden.

LEESMONITOR.NU

- Lezen Nederlanders (nog)?
- Helpt lezen ons vooruit?
- Beleven kinderen plezier aan lezen?
- Hoe leesvaardig zijn Nederlandse jongeren?
- Waarom is voorlezen belangrijk?
- Heeft het nut Young Adult Literatuur in het literatuuronderwijs te gebruiken?
- Lezen jongeren liever digitaal?

Leesplan

In 2011 is verder gewerkt aan leesplan.nl: een praktisch digitaal hulpmiddel voor professionals in de kinderopvang, het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het bibliotheekwerk voor het samenstellen van een (voor)leesplan. Het belang van structureel leesbeleid op school en de introductie van Leesplan stonden centraal in de activiteiten van Stichting Lezen op de Nederlandse Onderwijstentoonstelling in januari. Tijdens *Lezen Centraal*, de jaarlijkse conferentie van Stichting Lezen, die in 2011 in het teken stond van de ontwikkeling van leesvaardigheid en literaire competentie binnen de ‘(digitale) doorgaande leeslijn’, werd de website leesplan.nl door staatssecretaris Halbe Zijlstra officieel gelanceerd.

Onderzoekspublicaties in de Stichting Lezen-reeks

Voorlezen in gezinnen in Nederland

Verslag van het onderzoek van Elisabeth Duursma (Rijksuniversiteit Groningen – ETOC) naar de stand van zaken rond voorlezen in gezinnen met kinderen tot 12 jaar. Voorlezen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en het bevordert hun schoolprestaties. Het onderzoek laat zien dat veel ouders dat weten en daarnaar handelen. Maar het kan nog beter, zeker als bedacht wordt dat alleen ouders die over het algemeen geïnteresseerd waren in voorlezen aan het onderzoek hebben meegedaan.

Onderzoekspublicaties in de Eburon-reeks

Zo doen we dat nu eenmaal

Erna van Koeven is voor haar proefschrift op vier open protestants-christelijke basisscholen nagegaan welke literaturopvattingen leerkrachten hebben en hoe zij die meewegen in de boeken die zij selecteren en in de manier waarop zij met boeken werken. De titel geeft aan dat de literaturopvattingen op deze scholen vaak impliciet blijven: ze vinden geen basis in een bredere visie op de leescultuur op school, op de vormgeving van de levensbeschouwelijke schoolidentiteit of op onderwijs met pedagogische kwaliteit.

Geraakt door prentenboeken

Aletta Kwant (Rijksuniversiteit Groningen) heeft voor dit promotieonderzoek de bijdrage van prentenboeken aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat het voorlezen bijdraagt aan de emotionele competentie van kleuters.

De stralende lezer

Stichting Lezen heeft 23 wetenschappers uitgenodigd om te reflecteren op de uiteenlopende functies van literatuur. Ze doen dat in de vorm van beschouwingen en verslagen van empirisch onderzoek, die in dit boek zijn gebundeld. Het boek, onder redactie van Frank Hakemulder, is een weergave van het IGL-congres (International Society for the Empirical Study of Literature and Media) dat in 2010 door de Universiteit van Utrecht met medewerking van Stichting Lezen is georganiseerd.

Waarom zou je (nú) lezen?

Deze vraag stond centraal op het wetenschappelijk congres dat Stichting Lezen eind 2010 heeft georganiseerd. Verschillende sprekers hebben hun bijdrage verwerkt tot een artikel voor een gelijknamige publicatie (onder redactie van Dick Schram). Aan de orde komen wetenschappelijke ontwikkelingen en nieuwe inzichten over de functie van lezen voor de ontwikkeling van het individu en de samenleving, nieuwe perspectieven op leesbevordering en opvoeden in de literatuur en de rol van de leerkracht, ouders, de bibliothecaris en de docent.

Caleidoscoop

Stichting Lezen houdt een database bij met korte beschrijvingen van afgerond en lopend onderzoek op het gebied van lezen en leesbevordering: *Caleidoscoop*. In 2011 is deze database opgeschoond. Universiteiten zijn gevraagd naar huidige onderzoekswerkzaamheden. Van relevante onderzoeken wordt melding gemaakt.

Kinderboekengids

Stichting Lezen geeft via de Kinderboekengids, uitgegeven door CPNB, bekendheid aan twee belangrijke activiteiten rond kinderboeken: *De Nationale Voorleesdagen* en *De Nationale Voorleeswedstrijd*. De *Kinderboekengids* is in 2011 in een oplage van 84.000 verzonden naar alle basisscholen en kinderdagverblijven in Nederland.

Lezen in de klas

Voor het voortgezet onderwijs werd in 2011 de brochure *Lezen in de klas* samengesteld. Alle docenten Nederlands ontvingen de brochure. Hierin zijn alle landelijke leesbevorderingsprojecten van culturele instellingen en van Stichting Lezen voor het voortgezet onderwijs op een rij gezet. Doel van de brochure is docenten te informeren over de projecten en hen tot deelname te bewegen.

Website www.lezen.nl

In 2011 werd de website van Stichting Lezen door ruim 175.000 unieke bezoekers geraadpleegd.

Leesplan.nl

De website www.leesplan.nl is een praktisch hulpmiddel voor professionals in de kinderopvang, het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het bibliotheekwerk voor het samenstellen van een (voor)leesplan. In een leesplan is een aanpak beschreven voor systematische en structurele leesbevordering op een school of kinderopvanginstelling. Tevens bevat de website een databank waarin meer dan 150 leesbevorderingsprojecten zijn opgenomen.

De Boekenzoeker

De Boekenzoeker is een digitaal boekenzoeksysteem voor de leeftijdsgroep 8 tot 18 jaar. De website trekt rond de 30.000 unieke bezoekers per maand, waarvan ongeveer 30% uit Nederland. In 2011 kwam *De Boekenzoeker* ook als widget beschikbaar en als website voor de mobiele telefoon. Om bekendheid te geven aan alle mogelijkheden van *De Boekenzoeker* is een nieuwe brochure ontwikkeld.

Digitale nieuwsbrief

In 2011 zijn vijf reguliere digitale nieuwsbrieven verstuurd. Daarnaast verscheen er een aantal extra edities, onder andere in verband met de *Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs* en *Lezen Centraal*. Ook verschenen diverse persberichten.

Calendarium

Jaarlijks stelt Stichting Lezen het *Calendarium* samen: een overzicht van activiteiten, prijzen, symposia, materialen, websites en andere initiatieven op het gebied van leesbevordering. Het *Calendarium* is gratis en wordt verspreid onder scholen, gemeenten, bibliotheken, boekhandels en andere organisaties die zich bezighouden met leesbevordering. De totale oplage in 2011 bedroeg 15.000. Het *Calendarium* is ook te raadplegen op *lezen.nl*.

Tijdschrift *Lezen*

Het tijdschrift *Lezen* heeft inmiddels een vaste plek verworven bij de doelgroep. In 2011 bedroeg de oplage 16.325. In *Lezen* wordt voor alle leeftijdsgroepen en onderwijsniveaus aandacht besteed aan literatuureducatie en leesbevordering ('doorgaande leeslijn'). Daarnaast laat het blad lezers kennismaken met de rijke en gevarieerde wereld van de literatuur. Eind 2011 startten de voorbereidingen voor een grootschalig lezersonderzoek onder de abonnees. De resultaten zullen in het tweede kwartaal van 2012 bekend worden gemaakt.

NAAR EEN
BETER LEESKLIMAAT
MET DE V'S!

LEES
PLAN
NL

WIL JE GROEIEN?
LEES N DOEK!

FOTO JORGEN KOOPMANSCHAP

De Nationale Onderwijstentoonstelling

In de laatste week van januari vond de Nationale Onderwijstentoonstelling (NOT) plaats. Stichting Lezen heeft met een speciale stand de website Leesplan.nl onder de aandacht gebracht. Bezoekers konden aan de hand van een zogenoemde ‘Leesklimaatmeter’ bepalen hoe goed het leesklimaat op hun school is. Ruim zes-honderd leerkrachten hebben zo ervaren op welke onderdelen het leesklimaat op hun school nog beter kan worden.

Kinderboekendag pabo-docenten

Op 11 november organiseerde Stichting Lezen in het Kinderboekenmuseum een Kinderboekendag voor pabo-docenten. De dag had een informatief en inspirerend karakter en werd bezocht door meer dan 110 docenten van pabo’s uit het hele land. Naast plenaire lezingen en deelsessies door diverse deskundigen op het gebied van jeugdliteratuur konden er ook optredens van een tiental kinderboekenschrijvers bijgewoond worden. De reacties op de dag waren lovend.

Omslag in taal

'Begrijpend lezen, technisch lezen en leesplezier vormen een drie-eenheid, en moeten in een zekere samenhang aandacht krijgen.' Marian van Duinen

In 2011 is geregeld aandacht besteed aan het werk en de betekenis van Stichting Lezen. Directeur Gerlien van Dalen vertegenwoordigt Stichting Lezen op tal van gelegenheden, waarvan de pers verslag doet en naar aanleiding waarvan vaak weer nadere berichtgeving volgt. De projecten van Stichting Lezen krijgen veel aandacht in de pers. Dat in het kader van *Kunst van Lezen* inmiddels op meer dan 700 bibliotheken het *BoekStart*-koffertje wordt uitgedeeld aan jonge ouders, was voor veel media aanleiding voor een bericht. *De Weddenschap* is een project dat in zeer uiteenlopende media is opgepikt, van *Metro* tot *Trouw*. De *Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs* trekt ook veel media-aandacht.

Lezen Centraal

Het jaarlijks congres van Stichting Lezen – *Lezen Centraal* – vond in 2011 plaats op 22 maart in De Reehorst in Ede. Het onderwerp was dit jaar: leesmotivatie en literaire competentie van kinderen van 0 tot 18 jaar. Het congres was tot de laatste plaats volgeboekt (tweehonderd deelnemers). Uit de evaluatie bleek dat de hoge verwachtingen van de deelnemers ook werden ingelost. Het belangrijkste effect van de conferentie was volgens de deelnemers de stimulans voor het dagelijkse werk en het kennisnemen van recente ontwikkelingen.

The Unbound Book

De conferentie *The unbound Book* vond plaats op 19 t/m 21 mei in Den Haag en Amsterdam. De conferentie, die mede namens het Amsterdamse *eboekenstad*-project werd georganiseerd, ging in op wat er moet worden verstaan onder een ‘elektronisch boek’. Stichting Lezen heeft een financiële bijdrage aan deze conferentie geleverd.

Gerlien van Dalen
lezen & lezen

'Voorlezen is een prachtige manier om in te halen'

Gerlien van Dalen (1963) is directeur van de Stichting Lezen.

Lezen is wel eens boeken opfristen? 'Het is meer inhalen wat ik doe. Wij haaien vroeger thuis niet veel gelezen van dat don't heb ik veel gemist. Inmiddels heb ik vier kinderen die ik elke avond voorlees. Voorlezen is een prachtige manier om de inhoud van een boek te maken en zo alomteerogt samen aan een boek als 'Kruisvliet' in een boek van Thea Beckon in een boek van Thea Beckon.

Tuch lees je die boeken als kind om deels om te lezen.

'Als je 10 bent is je referentiekader anders dan wanneer je 40 bent. Dus anders dan inhaken. Maar het hoofd je kunt nu werken nu rationeel en nu naar werken nu rationeel en nu naar werken nu rationeel en nu naar werken nu rationeel.

Komen boeken frasten?

'Ik haat mij. Het wereldje van Beek (1980) van Jaap ter Haar nog goed herinneren. Het ontgaan met ver-

Lezen vraagt overgave, je moet er de juiste gemoedstoestand voor hebben

Gerlien van Dalen

les, zoals in dat boek beschreven heb ik als heel lezaam en trouw (het is als heel lezaam en trouw) (het is als heel lezaam en trouw) (het is als heel lezaam en trouw).

is er een verband tussen nu lezen en levert d... dat je v... ond... op v... stand... met... dan... au... w... v... w... v... w... v...

☛ koffie drinken met schrijvers

Morgen is de aftrap van CJP's stemcampagne voor de Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs 2011. Het begint om 11 uur in de Coffee Company in Amsterdam. Schrijvers Ernest van der Kwast en Thijs de Boer prijzen hun boek aan en Renske de Greef en Hanna Bervoets staan achter de bar.

Je kunt vanaf morgen tot 30 april je stem uitbrengen, kijk op: www.cjp.nl

...den in 's Nachts komen de Gouden Uil kreeg, is immers altijd met hem opgenomen.

Vandaag in de Singel in Aarwerpen de jury bestaat nu eens niet uit be- 2.500 scholieren uit de hoogste klas- derland, België, Suriname en Ne- çao, van wie er duizend in de zaal zit- bepaalt wie van deze schrijvers van- daag naar huis gaat met de Inktaap, de enige literaire prijs die wordt toe-

10 Kunst

Inktaap: scholieren kiezen voor Dewulf

Van onze verslaggeefster: Alida Truilen

Bernard Dewulf en Erwin Mortier signeren hun boeken tijdens de inktaap, de jaarlijkse uitverkiezing van het beste boek in het Nederlands taalgebied volgens middelbare scholieren.

gekend door jongeren. lachtig jury's Nootboom's weemoedige verhalen? Of 100-jarige vrouw, die terugblik op dat niet over de dood gaat, maar over Dewulf die zijn twee kinderen ver- baasd en ontroerd gadeslaat. De jury's van de 'volwassen' prij- zen hebben het de jonge jury dit jaar- niet makkelijk gemaakt. Vorig jaar- ging de keus tussen Alleen moet net-

menen van Robert Veltje, over de verdorven dagen op een godverdomme over een wereld die jongeren herken- nen. Dat lag nu een beetje anders. Nootboom's verhalen zijn sombe Godsloap bevat wel erg veel 'ellen- en 'moeilijke beelddraak' vindt een- jongen die bekend dat hij het einde- niet haalde. Het verhaal drong zich- op, vertelt Mortier 'aan een meisje dat- vraagt hoe hij bij dit naargeestige om-

derwerp kwam. De schrijver werd 'gezogen in het moedige moeras' kon allen maar een stoude vrouw- schrijver heeft niets te kiezen, hij is 'de hoer van de verbeelding'. 'Na een dag vol verhitte discussies- breekt het uur U aan. Het wordt een- race tussen Nootboom en Dewulf. The winner is: Bernard Dewulf! De- veel duizenden jonge ogen langs- wulf, dat ontmoet mij.'

Foto: Sven van Baarle

Bibliotheken belangrijk voor leesbevordering

Niemand twijfelt aan het belang van leesbevordering. Staatssecretaris **Van Dalen** van Stichting Lezen en bijzonder hoogleraar leesgedrag **Van Dalen** wijzen erop dat steeds meer onderzoeksresultaten dat belang ook a

Sinds 2009 leidt Gerlien van Dalen (1963) Stichting Lezen. Daarvoor was de staatslandse secretaris van de commissie Bibliotheken en Lezen bij de Raad voor Cultuur. Hoogerambtenaar van de Dienst voor de Bibliotheek van de Nederlandse Bibliotheekvereniging. In 1998 werd hij bij de gemeentelijke bibliotheek van de gemeente Leiden aangesteld als bibliotheker leesgedrag namens Stichting Lezen. Hij richtte zich op het ontwikkelen van leesgedrag en economisch rendement aan tegen het maatschappelijk en economisch rendement van leesbevordering in tijden van bezuinigingen?

Hoop op agenda

Staat lees- en taalbevordering onder druk door bezuinigingen? Van Dalen: "Ja en nee. Het lezen zelf staat onder druk. Ter eerste omdat er meer alternatieven zijn voor kinderen om vrij te zijn van te bededen. Dak hebben kinderen om te lezen. Informatie kan worden gegeven via andere media. Dat betekent dat er geen plaats meer is voor leesbevordering." En waarom staat het niet onder druk? Van Dalen: "Kindert lees- en taalvaardigheid staat op de agenda staat. Voor de meeste basen is goed kunnen le

een voorwaarde. Dus is leesbevordering nog steeds belangrijk. Het is niet alleen voor leesbevordering, het is ook het belang van lezen. Het is niet alleen voor informatie en informatie, maar ook voor kennis." **Gerlien**: "Het belang van lees

Grote Jongerenliteratuur Prijs 2011

BoekStartkoffertje al op 500 plekken

CENTRUM - Onder anderen met vader en ADO Den Haag. Verbees t... **LEZEN**

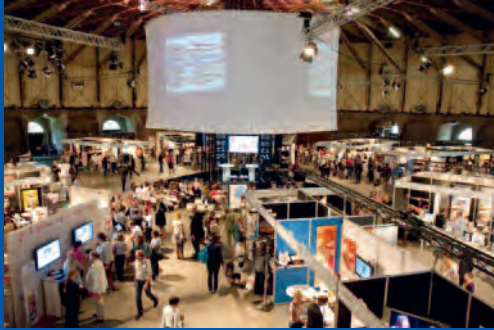
DE GROTE JONGERENLITERATUUR PRIJS

Liesl is na het lezen van Mama Tanooki van Ernest van der Kwast ook volgens het motto gratis is goed? Smaak- zier het dramatische debut. Het bijt van de succesvolle actrice Annis Driever naar meer? Of taak je niet uitgeproot over de nieuwe roman De laatste lotte van mijn moeder van Dimitri Vernulst, waarin ja kennismaken met filosofie van het afgelopen jaar en gaat jouw favoriete schrijver van het voorjaar met de Grote Jongerenliteratuur Prijs 2011 Deze prijs laat zien dat jongerenliteratuur tot de voor- hooft van de literatuur behoort en dat er boeken zijn die recht wel door ons gekozen worden. Boeken die voor heel literatuurminnend Nederland belangrijk zouden moeten zijn, van Helene Hegemann's debuutroman Ansoort Raadakt tot het debuut van de jonge auteur van Niccolò Ammaniti. Hou CJRN in de gaten voor meer informatie.

Kijk op CJRN.nl

Alwien Tulner, grootmoeder en actrice Gerda Havertong en ho kregen maandag van Tweede Kamer-voorzitter Gerdy na. BoekStart is een landelijk project dat het lezen van ou- meer leesplezier en betere taalontwikkeling bij kinderen. itgedeeld door de openbare bibliotheken. FOTO: JANIEK DAM

Manuscripta

Tijdens het eerste weekend van september vond *Manuscripta* plaats, de traditionele opening van het

literaire seizoen. Voor Stichting Lezen is dit een goede gelegenheid om de activiteiten onder de aandacht te brengen. In 2011 was er in een speciaal ingerichte stand aandacht voor *De Weddenschap*, een nieuwe leesbevorderingscampagne voor het vmbo.

Het Schoolvak Nederlands (HSN)

In 2011 vond de jaarlijkse conferentie *Het Schoolvak Nederlands* in Den Haag plaats. Aan de Nederlandse edities van deze Vlaams-Nederlandse conferentie levert Stichting Lezen traditiegetrouw een grote inhoudelijke bijdrage in de zogenaamde literatuurstroom. Aandacht was er onder andere voor de Kinderboekenweek en hoe dit evenement in te passen in het literatuuronderwijs, en voor hoe auteurs, grafisch ontwerpers en boekverkopers mensen trachten te verleiden tot het lezen van een boek.

ORGANISATIE

FOTO JÜRGEN KOOPMANSCHAP

De druk op de werkzaamheden van het bureau van Stichting Lezen nam in 2011 aanzienlijk toe door de vele nieuwe activiteiten en projecten die werden ontwikkeld of tot stand kwamen, zoals de grotere nadruk op onderzoek en de verspreiding van onderzoeksresultaten, de versterkte aandacht voor lezen in het vmbo en de docentenopleidingen en de succesvolle uitwerking van het programma *Kunst van Lezen*.

Stichting Lezen functioneerde in 2011 in de geest van de *Code Cultural Governance*.

Het bestuur is in 2011 vijfmaal in reguliere bestuursvergadering bijeengekomen. Alle voor de continuïteit van het werk van Stichting Lezen belangrijke ontwikkelingen en stukken zijn in deze vergaderingen besproken. Daarnaast vond op diverse punten bilateraal overleg plaats. Belangrijke items waren onder andere het (concept)beleidsplan 2013–2016, een eventuele aanstelling van een tweede bijzonder hoogleraar en de werving van nieuwe bestuursleden.

Samenstelling van het bestuur per 31 december 2011:

Eddy Schuyer, *voorzitter*

Cor Nagtegaal, *penningmeester*

Anja de Feijter, *secretaris*

Titus Al

Paulien Loerts

Cathy Spierenburg

Eind juni 2011 is Christiaan van Willenswaard uit dienst gegaan. Ruim vijftien jaar was hij aan Stichting Lezen verbonden, het grootste deel van de tijd als adjunct-directeur. Zijn afscheid is in mei 2011 gevierd met een symposium over leesbevordering en een feest.

Vanwege het aangekondigde vertrek van Hans Rigter is eind 2011 de werving gestart voor een nieuwe financieel administrateur. Per 9 januari 2012 is Karin Verburg in deze functie aangesteld.

Samenstelling van het bureau per 31 december 2011:

Gerlien van Dalen, *directeur*

Niels Bakker, *medewerker onderzoek*

Daan Beeke, *projectleider voortgezet onderwijs (havo/vwo)*

Tike de Boer, *bestuurssecretariaat en websites*

Marijke Bos, *projectleider voor- en vroegschoolse periode*

Peter van Duijvenboden, *projectleider vmbo en pabo*

Bregje Felder, *secretariaat en projectadministratie*

Adriaan Langendonk, *coprojectleider Kunst van Lezen (werkzaam voor Stichting Lezen en SIOB)*

Agnes van Montfoort, *projectleider primair onderwijs*

Hans Rigter, *administrateur*

Roos Wolters, *beleidsmedewerker wetenschappelijk onderzoek*

Desirée van der Zander, *communicatie en pr*

Dick Schram, *bijzonder hoogleraar Leesgedrag*

BIJLAGE

BELANGRIJKSTE BEREIKCIJFERS LEESBEVORDERINGSPROJECTEN 2011

De Nationale Voorleesdagen

De mini-editie van *Mama Kwijt*, het Prentenboek van het jaar tijdens De Nationale Voorleesdagen 2011 verscheen in een oplage van 34.500. In week 4 stond deze mini-editie op nummer 1 in de bestseller 60. Er werden 7000 Kinderopvangpakketten besteld door kinderopvangorganisaties.

De Nationale Voorleeswedstrijd

198.717 basisscholieren uit de groepen 7 en 8 lazen voor of werden voorgelezen. Het aantal deelnemende scholen lag in het schooljaar 2011/2012 op 3.073 – een dekking van 44% van het totaal van 6993 basisscholen.

Kunst van Lezen – BoekStart

136 van de 166 basisbibliotheken in Nederland waren aan het eind van 2011 aangesloten bij *BoekStart* – een dekking van 82%. Van de 899 vestigingen deden er op dat moment 721 mee (80%). Negen van de tien aangesloten bibliotheken deelden in 2011 tussen de 1 en 250 rode *BoekStart*-koffertjes uit aan ouders van pasgeborene baby's. Als gevolg daarvan mochten bibliotheken gemiddeld 186 nieuwe babyleden verwelkomen, waarvan er 108 actief zijn.

Kunst van Lezen – de Bibliotheek op school

Op 173 van de 6993 basisscholen in Nederland was aan het eind van 2011 een schoolbibliotheek opgezet die geborgd is in het beleid van zowel bibliotheek als basisschool – een dekking van 2,5%.

Kunst van Lezen – Canon

Aan de vijftig vensters van de cultuurhistorische canon van Nederland waren aan het eind van 2011 400 kinder- en jeugdboeken en 1000 volwassenenboeken (15+) gekoppeld – te vinden via www.entoen.nu.

Pabo Voorleeswedstrijd

Aankomende leerkrachten in het basisonderwijs op 29 pabo-instellingen lezen in het schooljaar 2011/2012 voor of werden voorgelezen – een vrijwel landelijke dekking van het aantal instellingen.

Read2Me!

Brugklassers op 89 scholen lezen voor of werden voorgelezen. Aan *Read2Me!* deden in het schooljaar 2011/2012 verder 35 bibliotheken uit acht provincies mee.

Lessuggesties Boekenweek

De scholierensite, met filmpjes en achtergrondinformatie over de Boekenweek, trok tussen 7 februari (persbijeenkoms Boekenweek) en 29 maart (einde Boekenweek) 10.673 bezoekers. De docentenwebsite waarop de *Lessuggesties* te vinden zijn, werd in deze periode 1201 keer bekeken.

Jonge Jury

9810 jongeren uit klas 1, 2 en 3 van de middelbare school hebben in 2011 hun stem uitgebracht op hun favoriete jeugdboek uit het voorafgaande jaar, het merendeel via internet. Er zijn 299 lespakket-

ten naar middelbare scholen verstuurd, dat is 45% van het totaal aantal instellingen voor voortgezet onderwijs van 659.

Dioraphte Jongerenliteratuurprijs

Ruim 7000 jongeren uit Nederland en Vlaanderen hebben in 2011 op de site van CJP hun stem uitgebracht op hun favoriete literaire boek voor jongeren.

De Inktaap

In 2011 deden 134 middelbare scholen uit Nederland en Vlaanderen mee aan *De Inktaap*, die 149 jury's samenstelden, bestaande uit in totaal 2387 leerlingen in de tweede fase in Nederland of de hoogste graad van het secundair onderwijs in Vlaanderen.

Boekenzoeker

Tussen mei en december 2011 trok deze boekenzoekmachine voor kinderen tussen de 8 en 18 jaar 142.353 bezoekers, waarvan 106.065 unieke bezoekers.

Tomke

Het jaarlijkse *Tomke*-boekje verscheen in 2011 in een oplage van 30.000 exemplaren. De website trok 1500 unieke bezoekers per maand.

STICHTING LEZEN

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
(per 1 juni 2011)
1018 VR Amsterdam
Postbus 16518
1001 RA Amsterdam
T 020.6230566
www.lezen.nl

COLOFON

UITGAVE Stichting Lezen
REDACTIE Stichting Lezen
FOTOGRAFIE Kees-Jan Bakker, Gerlinde de Geus, Janiek Dam,
Bert Gilbert, Sjoerd van der Hucht, Jørgen Koopmanschap, Richard Tennekes
ONTWERP Ramona Dales, Lijn 1 Haarlem
DRUK Zalsman Zwolle bv

FOTO JORGEN KOOPMANSCHAP

FOTO: JÜRGEN KOOPMANSCHAP

Lezen
STICHTING LEZEN